

УКРАЇНА

(19) UA (11) 40132 (13) U
(51) МПК (2009)
C09D 183/04
C09D 5/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) КОМПОЗИЦІЯ ДЛЯ АТМОСФЕРОСТІЙКОГО ЛАКОФАРБОВОГО ПОКРИТТЯ

(21) u200812672

(22) 29.10.2008

(24) 25.03.2009

(46) 25.03.2009, Бюл. № 6, 2009 р.

(72) СВИДЕРСЬКИЙ ВАЛЕНТИН АНАТОЛІЙОВИЧ,
UA, МИРОНЮК ОЛЕКСІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ, UA
(73) НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНИ "КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИ-
ТУТ", UA

(57) Композиція для атмосферостійкого покриття,
що містить кремнієорганічний плівкоутворювач,
силікатний наповнювач, неорганічні пігменти, ор-
ганічний розчинник, реологічну добавку, отвер-
джувач та пластифікатор, яка **відрізняється** тим,
що вона додатково містить двофракційний карбо-
натний наповнювач із співвідношенням середніх
розмірів часток фракцій 1:8 та акрилатний плівко-
утворювач при наступному співвідношенні компо-
нентів, мас. %:

кремнієорганічний плівкоутворювач (в перерахунку на 100 %-ний сухий залишок)	1,4-14,4
акрилатний плівкоутворювач (в пе- рерахунку на 100 %-ний сухий зали- шок)	0,9-13,0
неорганічні пігменти	1,5-7,0
карбонатний наповнювач (фракція з середнім розміром часток 0,5-3,0 мкм)	6,0-20,0
карбонатний наповнювач (фракція з середнім розміром часток 4,0-25,0 мкм)	20,0-45,0
силікатний наповнювач	2,3-15,0
реологічна добавка	0,3-0,6
отверджувач	0,4-0,6
пластифікатор	0,4-0,7
органічний розчинник	решта.

Корисна модель відноситься до лакофарбових матеріалів, призначених для захисту металевих матеріалів, фасадів будівель, бетонних та цегляних поверхонь, що експлуатуються в атмосферних умовах.

Відомий продукт (пат. RU 23143271 C1 C09D 133/04, C09D 133/10, C09D 5/00 (2008)), який являє собою композицію на основі акрилового полімеру з додаванням наповнювача, пігментів та інших функціональних компонентів та виконує декоративно-захисну функцію по відношенню до металевих поверхонь, поверхонь з цегли, бетону. Недоліком даної композиції є її низька твердість, особливо при підвищенні температури експлуатації до 40-50°C. Окрім того, в атмосферних умовах вона характеризується досить високою проникністю по відношенню до водяної пари та порівняно низькою водостійкістю.

Найбільш близькою за складом до композиції, що пропонується є композиція для атмосферостійкого покриття (пат. RU 2214436 C1 C09 D 183/04, C08 L 83/04 (2003)), що містить кремнійорганічний плівкоутворювач, силікатний наповнювач, пігмен-

ти, реологічну добавку, пластифікатор, отверджувач та органічний розчинник.

Недоліком даної композиції є невисока адгезія до металів (зокрема, сталі), невисока бар'єрна стійкість до водяної пари. Обидва ці фактори зменшують захисну здатність покриття в атмосферних умовах.

Причиною цих недоліків є низьке значення адгезії плівкоутворюючого кремнійорганічного полімеру до сталі. Мікронізований тальк часто використовується як бар'єрний пігмент, але зі зменшенням його концентрації від критичного значення ефективність його бар'єрної дії зменшується.

В основу даної корисної моделі поставлена задача удосконалення існуючої композиції за принципом щільної упаковки часток наповнювачів, один з яких має частки пластинчастої форми (силікатний наповнювач) та введення до складу плівкоутворювача акрилатного полімеру, що забезпечує підвищення бар'єрної здатності покриття, а також адгезії до металічних субстратів.

Поставлена задача вирішується тим що до складу композиції, що містить кремнійорганічний

(13) U

(11) 40132

(19) UA

плівкоутворювач, силікатний наповнювач, пігменти, органічний розчинник, реологічну добавку, отверджувач та пластифікатор вводяться додатково двохфракційний карбонатний наповнювач із співвідношенням середніх розмірів часток фракцій 1:8 та акрилатний плівкоутворювач при наступному співвідношенні компонентів, мас. %:

Кремнійорганічний плівкоутворювач (в перерахунку на 100 % - ний сухий залишок)	1,4-14,4
Акрилатний плівкоутворювач (в перерахунку на 100 % - ний сухий залишок)	0,9-13,0
Неорганічні пігменти	1,5-7,0
Карбонатний наповнювач (фракція з середнім розміром часток 0,5-3,0 мкм)	6,0-20,0
Карбонатний наповнювач (фракція з середнім розміром часток 4,0-25,0 мкм)	20,0-45,0
Силікатний наповнювач	2,3-15,0
Реологічна добавка	0,3-0,6
Отверджувач	0,4-0,6
Пластифікатор	0,4-0,7
Органічний розчинник	залишок

В якості кремнійорганічного плівкоутворювача використовуються кремнійорганічні полімери у

формі лаків (напр. продукт КО-075 виробництва ЗГП „Кремнійполімер“)

В якості акрилатного плівкоутворювача використовуються як чисті акрилові, так і гібридні (напр. стирол-акрилові) полімери у формі лаків, які висихають при видаленні розчинника (напр. стирол-акриловий кополімер виробництва DSM NeoResins марки NeoCryl B-880).

В якості карбонатного наповнювача використовуються дроблений мармур, осажденный карбонат кальцію, доломіт. Причому пара наповнювачів підбирається таким чином щоб середні розміри їх часток відносилися один до одного як 1:8.

В якості силікатного наповнювача - мінерал на основі шаруватих силікатів (напр. каолін виробництва ЗАО „АО Дніпро Каолін“ марки Дніпро GP) с середнім розміром часток не більше 3 мкм.

В якості реологічної добавки використовуються неорганічні: аеросил, бентон-34 (виробник Rheox).

В якості отверджувача використовують полібутилтитанат або тетрабутоксититан.

В якості пластифікатора використовують дибутилфталат, диоктилфталат.

В якості розчинника використовують ксилол, сольвент, толуол або їх суміш.

В Таблиці 1 наведені рецептури в мас. % композицій прототипу і тих що пропонуються.

Таблиця 1

Склад композицій

		Прототип	1	2	3	4	5	6	7	8
Плівкоутворювач	Акриловий лак*	-	12,3	7	0,9	2	0,6	9,2	5,3	5,4
	Кремнійорганічний лак*	12	1,9	8,8	13,8	11,6	8,2	1,4	13,2	14,4
	Кремнійорганічна смола	14,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Білий пігмент	Диоксид титану	15	5,9	6,5	7,1	4	7,2	7	5,2	6
Наповнювач	Карбонат (середній розмір часток 0,5-3,0 мкм)	-	11,1	12	13,3	15	19,9	-	-	-
	Карбонат (середній розмір часток 4,0-25,0 мкм)	-	26	28,2	31,1	30,4	46,3	-	-	-
	Доломіт (середній розмір часток 0,5-3,0 мкм)	-	-	-	-	-	-	12,5	18,3	5,9
	Доломіт (середній розмір часток 4,0-25,0 мкм)	-	-	-	-	-	-	30	25,4	25
	Каолін збагачений	-	12,4	13,6	14,8	12,5	5,5	10	2,3	13
	Мікротальк	21	-	-	-	-	-	-	-	-
Реологічна добавка	Аеросил	-	0,4	-	0,5	-	-	0,4	-	0,5
	Бентон 34	-	-	0,3	-	0,6	0,4	-	0,4	-
Отверджувач	полібутилтитанат	-	-	0,6	-	-	-	-	0,6	0,6
	тетрабутоксититан	0,5	-	-	-	0,5	-	0,5	-	-
Пластифікатор	Дибутилфталат	-	0,4	-	0,4	-	0,6	0,6	0,7	0,7
	Диоктилфталат	-	-	0,5	-	0,5	-	-	-	-
	Трис-β-хлорпропілфосфат	0,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Розчинник	Толуол	-	29,5	-	16,9	22,7	10,9	-	27,1	-
	Ксилол	35,1	-	20,79	-	-	-	28,25	-	27,2
Пігмент	Блакитний фталоціановий	-	-	-	1,2	-	-	-	1,5	-
	Червоний залізоокисний	-	-	1,5	-	-	-	-	-	1,3

* вміст компонентів за сухим залишком

Таблиця 2

Результати випробувань лакофарбових покриттів

№	Показник	Прототип	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Зовнішній вигляд	Глянсова поверхня без включень				Матова без включень		Глянсова поверхня без включень		
2	В'язкість по ВЗ-4, сек. (за ГОСТ 8420-74*)	30	40	35	30	30	50	35	30	35
3	Час висихання до ступеня 3, год. (за ГОСТ 19007-73)	3	3	4	3	4	2	3	3	3
4	Адгезія до металу, бали не більше (за ГОСТ 15140-78)	3	1	2	2	2	2	1	1	1
5	Адгезія до цегли, бали не більше (за ГОСТ 15140-78)	2	2	2	1	1	1	1	2	1
6	Адгезія до бетону, бали не більше (за ГОСТ 15140-78)	2	2	1	1	1	1	2	2	1
7	Паропроникність, $\text{г}\cdot\text{см}/(\text{см}^2\cdot\text{год}\cdot\text{Па})\cdot 10^{-11}$ (за ГОСТ 25898-83)	5,4	1,1	2,1	5,2	4,1	4,5	1,8	2,7	3,2
8	Вологопоглинання, мас. % (за ГОСТ 21513-76*)	1,5	0,7	0,8	0,5	0,8	0,4	0,6	0,7	0,5
9	Кут змочування водою, град	-	78	78	80	80	96	78	82	80
10	Еластичність на згин, мм (за ГОСТ 6806-73)	2	1	1	2	1	1	2	2	2
11	Стійкість до удару, $\text{кг}\cdot\text{см}$ (за ГОСТ 4765-73)	50	100	60	50	70	90	60	60	50
12	Укривістість, $\text{г}/\text{м}^2$ (за 8784 - 75*)	100	110	110	110	100	100	110	110	110

В Таблиці 2 наведені результати випробувань композицій.

Композицію одержують наступним чином:

Для попереднього розмішування в дисольвер завантажують розрахункову кількість плівкоутворювачів у вигляді смоли або розчину полімеру і перемішують 10-15 хв. при кімнатній температурі.

Завантажують сипкі компоненти (неорганічний пігмент, каоліновий наповнювач, карбонатний наповнювач) таким чином щоб в першу чергу до дисольверу надходив той компонент, який має найбільшу дисперсність. Перемішування здійснюють протягом 20-30 хв, слідкуючи при цьому щоб температура суспензії не підіймалася вище 40°C.

Потім за допомогою бісерного млина одержують суспензію з необхідним ступенем перетиру (не більше 1,5 середнього розміру часток найбільшої

фракції), температура на цій стадії не повинна підійматися вище 60°C.

З Таблиці 2 випливає що запропоновані композиції мають більшу бар'єрну стійкість до дії парів води, що знаходить своє вираження у зменшенні їх проникності та волого поглинання. Окрім того, збільшується адгезія до сталевих поверхні, еластичність та ударна міцність. Такі технологічні параметри як в'язкість, укривістість та час висихання залишаються на тому ж рівні що і у прототипу. Кут змочування поверхні лакофарбового покриття водою дещо зменшується у порівнянні з композицією з чистим кремнійорганічним плівкоутворювачем, але ця зміна досить несуттєва (2-6 град.), що дозволяє зробити висновок про зберігання водовідштовхуючих властивостей композиції при введенні до її складу акрилового полімеру.